

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 22, 2019

Nummer 22, 2019

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1594](#) 18-10-2019

Hof

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:2536](#) 01-10-2019

Rechtbank

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2019:7493](#) 23-10-2019

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2019:10515](#) 09-10-2019

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2019:4757](#) 04-10-2019

RECHTSPRAAK

Vader schenkt niet-bewilligde certificaten van aandelen aan kinderen en blijft de scepter zwaaien. Kind eist na vaders overlijden tevergeefs schadevergoeding van zijn nalatenschap.

Tijdens leven heeft vader certificaten van aandelen in het familiebedrijf geschonken aan al zijn kinderen. Na het overlijden van vader blijkt kind X te zijn onterfd.

De certificaten zijn uitgegeven zonder medewerking van de vennootschap. Uitkeringen op de certificaten zijn uitgebleven. Vader heeft in substantiële mate geld onttrokken aan de vennootschap (leningen), waardoor de waarde van de certificaten onder druk is gekomen. Vader is altijd de scepter blijven zwaaien in de holding en in de stichting administratiekantoor (stak).

Kind X stelt vader – zijn nalatenschap – aansprakelijk voor schade die X als certificaathouder zou hebben geleden. X baseert zijn vordering op bestuurdersaansprakelijkheid en aansprakelijkheid van vader wegens slecht bewind als ouder (art. 1:253j BW). Het hof stelt X in het ongelijk.

Wat betreft de maatstaf voor bestuurdersaansprakelijkheid oordeelt het hof dat het enkele feit dat vader een centrale rol vervulde in de holdingstructuur, *niet* maakt dat daar doorheen gekeken moet worden.

In de onderhavige certificeringsconstructie zijn de kinderen vergeleken met vader duidelijk achtergesteld ten aanzien van de gerechtigdheid tot winst en zeggenschap. Het hof oordeelt verder dat X, als houder van onbewilligde certificaten, *géén* belanghebbende is in de zin van artikel 2:8 BW. De stak moest volgens de statuten de belangen van de certificaathouders weliswaar 'in aanmerking nemen', maar dat liet de stak vrij om steeds een eigen afweging te maken. In dit geval stond de zelfstandigheid van het bedrijf voorop. Ook wijst het hof erop dat vader wilde dat de (nog studerende) zoon X financieel op *eigen* benen kwam te staan, 'self-supporting' zou worden. Uitkeringen zouden hier haaks op staan.

Hoewel de *ná* de certificering aan vader verstrekte leningen niet langer aan de

doelomschrijving van het bedrijf voldeden, was de stak *niet* verplicht zich hiertegen te verzetten, contractueel noch op grond van artikel 2:8 BW. Dit gelet op de historie en context van de certificering, aldus het hof.

Aansprakelijkheid van vader op grond van slecht bewind (art. 1:253j BW) acht het hof onvoldoende onderbouwd.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 01-10-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:2536

Zaaknummer: 200.242.518/01

Rechters: R.S. van Coevorden, M.C.M. van Dijk en H.J. Steenvoort

Wetsartikelen: 1:253j BW en 7:175 BW

RECHTSPRAAK

Kind betwist vaststellingsovereenkomst tussen erflater en stiefmoeder. Daarop gerichte cautio Socini in testament heeft echter geen gevolg.

Erflater laat bij zijn overlijden achter twee zonen uit zijn eerste huwelijk en zijn tweede echtgenote, met wie hij in algehele gemeenschap van goederen is gehuwd. Zij erven de nalatenschap elk voor een derde gedeelte. De echtgenote is tevens executeur. De nalatenschap hoeft niet wettelijk vereffend te worden.

In zijn testament uit 2017 verwijst erflater naar een vaststellingsovereenkomst met zijn echtgenote en heeft erflater een cautio opgenomen. In de vaststellingsovereenkomst is aandacht voor de uitsluitingsclausule waaronder erflater van zijn vader heeft geërfd. Ter voorkoming van onzekerheid of onenigheid in dit verband hebben erflater en zijn echtgenote vastgesteld dat onder meer bepaalde vermogensbestanddelen tot de huwelijksgemeenschap behoren. De cautio houdt in dat, als de zonen op een of andere wijze de samenstelling van de huwelijksgemeenschap betwisten, zij niet meer erven dan hun legitieme portie.

De echtgenote laat na erflaters overlijden een notaris – als haar adviseur, niet als boedelnotaris – een boedelbeschrijving opstellen. Nadat een zoon de echtgenote in rechte betreft over de samenstelling van de huwelijksgemeenschap en daarmee de nalatenschap, rijst de vraag of de cautio gevolgen heeft.

De rechtbank oordeelt in dit geval van niet. De zoon betwist weliswaar de door stiefmoeder voorgestelde samenstelling van de huwelijksgemeenschap die voortborduurde op de vaststellingsovereenkomst, maar deze betwisting brengt nog niet met zich dat de cautio in werking treedt.

De rechtbank wijst op artikel 4:4 lid 1 BW en artikel 4:45 BW. Volgens de rechtbank mag de door erflater gestelde voorwaarde (de cautio) er niet toe leiden dat de in het testament van de vader van erflater opgenomen uitsluitingsclausule wordt omzeild. Het kan niet zo zijn dat (slechts) de tussen erflater en stiefmoeder in de vaststellingsovereenkomst gemaakte afspraken leidend zijn wat betreft de samenstelling van de huwelijksgemeenschap. De zoon is

dan ook gerechtigd om aan de orde te stellen of de volgens de vaststellingsovereenkomst en het testament tot de gemeenschap van goederen behorende activa, gelet op genoemde uitsluitingsclausule, in de gemeenschap van goederen vallen. Het staat de zoon vrij om, gebruikmakend van de hem toekomende erfrechtelijke bevoegdheden, op grond van artikel 672 Rv aan de kantonrechter te verzoeken een boedelbeschrijving te bevelen en inhoudelijk verweer te voeren tegen het door stiefmoeder op grond van artikel 4:15 BW ingediende verzoek om de erfdelen vast te stellen conform de boedelbeschrijving.

Het formele verweer van de stiefmoeder dat, gelet op haar privatieve beheersbevoegdheid als executeur, de zoon niet-ontvankelijk is in zijn vorderingen, wijst de rechtbank overigens af. De vorderingen van de zoon betreffen de vraag wat rechtens is ten aanzien van onder meer (de uitleg van) het testament en hebben geen betrekking op het beheer van de nalatenschap.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 23-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2019:7493

Zaaknummer: C/13/664659 / HA ZA 19-394

Rechters: S.P. Pompe

Wetsartikelen: 4:4 BW, 4:15 BW, 4:45 BW en 672 Rv

RECHTSPRAAK

Executeur berust in verlaging WOZ-waarde. Erfgenaam kan wel opnieuw WOZ-beschikking aanvragen, aldus Hoge Raad.

Erflater overlijdt in 2012. Tot zijn nalatenschap behoort onroerend goed. De executeur heeft namens alle erfgenamen en met succes bezwaar gemaakt tegen de WOZ-beschikking op naam van erflater, waarvan de bezwaartermijn bij erflaters overlijden nog liep. De uitspraak op bezwaar is gericht aan alle erfgenamen en daartegen is geen beroep ingesteld.

Nadat de executeur heeft berust in de WOZ-waarde, vraagt een van de erfgenamen (X) op basis van artikel 26 lid 1 onder a Wet WOZ tevergeefs een nieuwe WOZ-beschikking voor het jaar 2012. Volgens het hof was de afwijzing terecht (ECLI:NL:GHSHE:2019:80). De Hoge Raad is het hier niet mee eens.

Gelet op de tekst en de strekking van artikel 26 Wet WOZ moet het ervoor worden gehouden dat ook dit geval daardoor wordt bestreken, aldus de Hoge Raad. De wetgever heeft het uit een oogpunt van rechtsbescherming noodzakelijk geacht dat ieder die de gevolgen ondervindt van een met betrekking tot de desbetreffende onroerende zaak genomen beslissing voor de belastingheffing te zijnen aanzien, de mogelijkheid wordt geboden tegen de waardebeschikking bezwaar en beroep aan te tekenen (zie Kamerstukken II 1992/93, 22 885, nr. 3, p. 19). Hierbij is geen onderscheid gemaakt tussen het geval waarin de nieuwe gebruiker of genotsgerechtigde enig rechtsopvolger is van degene die aan het begin van het kalenderjaar het genot heeft van de onroerende zaak krachtens eigendom, bezit of beperkt recht en het geval waarin de nieuwe genotsgerechtigde door erfopvolging medegerechtigd is geworden tot die eigendom dan wel dat bezit of beperkt recht.

Het feit dat de executeur als privaat vertegenwoordiger van de erfgenamen (art. 4:144 lid 1 BW, art. 4:145 lid 2 BW) in de WOZ-beschikking heeft berust, maakt dit niet anders. De WOZ-beschikking is niet alleen van invloed op de waarde van de goederen en de omvang van de schulden van de nalatenschap, maar ook op de belastingheffing ten aanzien van de persoon die als erfgenaam (mede)gerechtigd is tot onroerende zaken die tot de nalatenschap behoren. De met artikel 26 Wet WOZ beoogde rechtsbescherming zou onvoldoende worden gediend indien zonder meer wordt aangenomen dat X niet meer op de voet van artikel 26 lid 1 onder a

Wet WOZ zou kunnen opkomen tegen de belastingheffing te zijnen aanzien die uit de WOZ-beschikking voortvloeit.

Daarbij is mede van belang dat uit de rechtsverhouding tussen de executeur en de erfgenamen niet zonder meer voortvloeit dat de executeur ook bevoegd is namens X bezwaar te maken tegen de WOZ-beschikking voor zover de waardevaststelling verdergaande betekenis heeft voor de belastingheffing ten aanzien van X dan de belastingheffing die betrekking heeft op X's aandeel in de nalatenschap.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1594

Zaaknummer: 19/00875

Rechters: G. de Groot, M.A. Fierstra, J. Wortel, A.F.M.Q. Beukers-van Dooren en P.A.G.M. Cools

Wetsartikelen: 26 Wet WOZ

RECHTSPRAAK

Zuster betaalt koopsom voor broer. Regresvordering of schenking?

Broer en zuster zijn samen eigenaar van een woning. De zuster had de woning in oorsprong gekocht, de broer is tot de koopovereenkomst toegetreden, waarna aan beiden is geleverd in de verhouding 80/20. De zuster heeft de volledige koopsom betaald.

De verstandhouding tussen beiden is vervolgens verslechterd. Ze zijn het erover eens dat de zuster de broer uitkoopt. De vraag is of de zuster een regresvordering (art. 6:10 BW) heeft op de broer of dat zij een deel van de koopsom heeft geschonken aan hem. De rechtbank gaat uit van het laatste.

De enkele omstandigheid dat de zuster de volledige koopsom heeft voldaan leidt niet zonder meer tot de conclusie dat voor haar een regresvordering is ontstaan.

Schenkingsovereenkomsten zijn vormvrij en de broer maakt voldoende aannemelijk dat sprake is geweest van een schenking.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 09-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2019:10515

Zaaknummer: C-09-564831-HA ZA 18-1239

Rechters: M.J. Alt-van Endt

Wetsartikelen: 6:10 BW

RECHTSPRAAK

Rechtbank wijzigt testamentaire last.

Erflaatster heeft aan een zorginstelling haar woonhuis gelegateerd, onder de last om het huis blijvend ter beschikking te stellen aan het onderdeel van de zorginstelling waar erflaatsters broertje verbleef. Voor het geval het woonhuis niet tot de nalatenschap zou behoren, heeft erflaatster de zorginstelling tot erfgenaam benoemd onder de last het erfdeel aan te wenden ten behoeve van hetzelfde onderdeel van de zorginstelling. Erflaatster heeft bij het maken van haar testament geen overleg willen hebben met de zorginstelling.

De woning maakt onderdeel uit van de nalatenschap en is volgens de zorginstelling niet bruikbaar zoals erflaatster voor ogen stond. De zorginstelling is met de erfgenamen en de executeur overeengekomen dat de nalatenschap wordt afgewikkeld alsof de woning niet tot de nalatenschap behoorde. In aansluiting hierop verzoekt de zorginstelling de rechtbank om de last te wijzigen (art. 4:134 BW).

Ongewijzigde instandhouding van de last is volgens de rechtbank in dit geval uit het oogpunt van de bij deze specifieke last betrokken persoonlijke en maatschappelijke belangen ongerechtvaardigd. De rechtbank wijzigt de last aldus dat de zorginstelling de waarde van het legaat moet aanwenden zoals erflaatster beoogde.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 04-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2019:4757

Zaaknummer: C/16/483766 HA RK 19/187

Rechters: M.J. Smit

Wetsartikelen: 4:134 BW